

El ayer (postvención), el hoy (intervención) y el mañana (prevención) del suicidio

Eka. 20 - Eka. 21 2024

Kod. 006-24

Mod.:

Online zuzenean Aurrez aurrekoa

Edizioa

2024

Jarduera mota

Uda Ikastaroa

Data

Eka. 20 - Eka. 21 2024

Kokalekua

Miramar Jauregia

Hizkuntzak

Gaztelera

Balio akademikoa

20 ordu

Irakaskuntzako profesionalentzat jardueraren eskola-ordu kopurua

10 ordu

Antolakuntza Batzordea

Azalpena

Albert Camus eleberrigile, saiakeragile, antzerkigile, filosofo eta kazetari frantziarrak arazo filosofiko serio bat besterik ez dagoela zioen: suizidioa. Egia da errealitate zentzugabe baten lekuko garela, eta errealitate horrek eragina duela pertsonen egoera emozionalean, eta, beraz, zuzenean eragiten diola suizidioaren fenomenoari.

Isolamenduak eta bakardadeak, autonomia galtzeak, depresioak, minak eta gaixotasun kronikoek jokabide suizidak eragiten dituzte, eta jokabide horiek saihestu eta/edo tratatu egin daitezke. Egoera horietako batzuk larriagotu egin dira bizi izan dugun pandemiaren ondorioen ondorioz. Suizidio saiakera larri batetik bizirik ateratzen diren pertsonen % 85 ere ez dira arrazoi horrengatik hilko. Suizidioa inguratzen duen estigmari aktiboki aurre egin behar diogu.

Estatistika Institutu Nazionalak (EIN) dioenaren arabera, estatu osoan 2022 urtean suizidio bidez 4.097 pertsona hil ziren, hauetatik 162 Euskal Autonomia Erkidegoan. Heriotza bakoitzak, gutxienik, seriooki kaltetutako 6 pertsona uzten baditu, 24.000 pertsonetan gehitzen da suizidioak eraginda kaltetutakoen kolektiboa.

Ikastaro honek arazo hau ikusarazten jarraitzeaz gain suizidioa prebenitzeko zenbait tresna mahai gainean jarriko ditu, eta horrela, dolu mota honengatik kaltetutako pertsonen kopurua murriztu. Era berean, zenbait hitzaldi eta mahai-inguru proposatzen dira suizidioagatiko doluari aurre egiteko zenbait estrategia aztertuz, hausnartuz eta partekatuz.

Helburuak

Idea suizidak dituzten pertsonen garunean senti dezaketen minaren izaerari buruz hausnartzea.

Osasun arloko profesionalek eskaintzen dituzten zerbitzuetan jokabide suizida jorratzea, lehen mailako arretari erreferentzia berezia eginez.

Hedabideek suizidioa prebenitzeko politiketan funtsezko elementu gisa duten zeregina aztertzea.

Suizidioa prebenitzeko estrategia bat aurkeztea, hezkuntza-oinarriarekin.

Nerabegaroko hezkuntza emozionalari heltzea, suizidioa prebenitzeko.

Suizidio-dolu batek hainbeste zailtasun izateko arrazoiak azaltzea.

Suizidioaren fenomeno inguratzen duen tabua hausten jarraitzea, belaunaldi desberdinetako hiru pertsonen testigantza bidez, zeinek lehen pertsonan ezagutu duten horrelako galerek eragiten dituzten ondorio suntsitzaileak.

Dolu baten prozesuei eta mitoei buruz eztabaidatzea.

Lankidetzak

HEZKUNTZA SAILA
DEPARTAMENTO DE EDUCACIÓN

OSASUN SAILA
DEPARTAMENTO DE SALUD

Programa

2024-06-20

09:00 - 09:15	Registro
09:15 - 09:25	Inaugurazio instituzionala. Parte hartzeko ordena: Maite Peña Lopez Diputación Foral de Gipuzkoa - Diputada de Cuidados y de Políticas Sociales
09:25 - 10:30	“Suicidio: el cerebro sufriente” Gurutz Linazasoro Cristobal VIVE bioTECH SL - Neurólogo. Fundador y Presidente Ejecutivo.
10:30 - 11:30	“Abordaje de la conducta suicida por parte de los/as profesionales sanitarios/as.” Jon Gartzia Ormaza Red de Salud Mental de Bizkaia - Osakidetza - Psiquiatra
11:30 - 12:00	Atsedena
12:00 - 13:00	“Los medios de comunicación como agentes clave en la prevención del suicidio” Gabriel González Ortiz Diario de Navarra - Periodista
13:00 - 14:15	Mahai ingurua: “La realidad del suicidio hoy” Agustin Erkizia Olaizola UPV/EHU - Vicerrector del Campus de Gipuzkoa Eva Maria Bilbao Garmendia Presidenta Biziraun - Enfermera Osakidetza Jon Gartzia Ormaza Red de Salud Mental de Bizkaia-Osakidetza - Psiquiatra Gabriel González Ortiz Diario de Navarra - Periodista
14:15 - 14:30	Sintesia

2024-06-21

09:00 - 10:15	“Prevención del suicidio con base educativa” Jon Gartzia Ormaza Red de Salud Mental de Bizkaia-Osakidetza - Psiquiatra Alexander Muela Facultad de Psicología - UPV/EHU - Profesor titular de universidad
10:15 - 11:15	“Viaje del malestar al Bienestar emocional: Ulises y las sirenas” Jesús Lucas Fernández Psicólogo
11:15 - 12:00	“Procesos y mitos del duelo” Karmen Amezua urzelai Enfermera jubilada . Asesora experta en duelo en el Ciclo de la Vida por el IPIR. Madre en duelo.
12:00 - 12:30	Atsedena
12:30 - 13:15	“El duelo por suicidio. ¿Porqué es un duelo tan especial?.”

13:15 - 14:30

Mahai ingurua: “Mesa redonda de supervivientes y sobrevivientes intergeneracional.”

Eva Maria Bilbao Garmendia | Presidenta de Biziraun - Enfermera Osakidetza
Begoña Vesga Allende | Biziraun - Superviviente
Patricia Tempreano | Biziraun - Superviviente
Laura de la Iglesia Sanchez | Biziraun - Superviviente

14:30 - 14:40

Sintesia

Zuzendaritza

Agustin Erkizia Olaizola

UPV/EHUko Gipuzkoako Errektoreordea, Economía Financiera I

Ekonomia eta Enpresa Zientzietan doktorea UPV/EHUn (2012) eta Kontabilitateko irakaslea UPV/EHUn 1989tik. Liburu baten egilea eta hiru libururen eta 25 artikuluko zientifiko bako gehiagoren egilekidea da. 11 ikerketa-proiektutan parte hartu du, enprekin eta/edo administrazioekin egindako 18 I+G kontratutan, eta doktorego-tesi bat zuzendu du. Herri Erakundearen Kudeaketa (HEREKU) zuzendu du (2002-2008), eta UPV/EHUko Gipuzkoako Campuseko errektoreordea da (2017- gaur egun). AKTIBA-IT: Praktika, Ikaskuntza eta Balioen Ikerketa Taldeko kidea da (prAKTikak, Ikasketa eta BALioak Ikerketa Taldea) Biziraun, Maite dugun norbaiten en suizidioak mindutako pertsonen elkarte/Asociación de personas afectados por el suicidio de un persona querido elkartearen sortzaileetako bat da, eta Biziraunek 2017tik gaur egun arte etengabe antolatu dituen suizidioari buruzko UPV/EHUko udako ikastaroetako zuzendarietako bat izan da.

Eva Maria Bilbao Garmendia

OSAKIDETZA

Erizaintzan diplomatua - Nafarroako Unibertsitatea (1987). Graduondokoa - Osasun Publikoko Unibertsitate Espezialista - UPV/EHU (1992-1993). Osakidetzako erizaina arlo komunitarioan (37 urte). Biziraun (Maite dugun norbaiten en suizidioak mindutako pertsonen elkarte/Asociación de personas afectados por el suicidio de un persona querido) elkartearen sortzaileetako bat eta presidentea da, eta Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako elkarri laguntzeko 5 taldeen sustatzailea eta koordinatzailea. Biziraunek 2017tik gaur egun arte etengabe antolatu dituen suizidioari buruzko UPV/EHUko udako ikastaroetako zuzendarietako bat izan da. Euskadin suizidioa prebenitzeko estrategia (2019) egiten eta haren jarraipen-batzordean parte hartu du. Osakidetzako instruktore izan da (2017, 2018 eta 2019) suizidioarekin lotutako hainbat ikastarotan, eta hainbat hitzaldi, ikastaro, dokumental eta ponentzietan parte hartu du arlo sozio-sanitarioan eta hezkuntzaren esparruan azken hiru urteetan. Nabarmentzekoa da "Ez Zauda Bakarrik - Gazte eta nerabeen suizidioa prebenitzeko programa" proiektua.

Irakasleak

Karmen Amezua urzelai

Erizain jubilatua. Bizi-zikloko doluan aditua den aholkularia, IPIR. Ama doluan. Enfermera jubilada . Asesora experta en duelo en el Ciclo de la Vida por el IPIR. Madre en duelo.

Eva Maria Bilbao Garmendia

OSAKIDETZA

Erizaintzan diplomatua - Nafarroako Unibertsitatea (1987). Graduondokoa - Osasun Publikoko Unibertsitate Espezialista - UPV/EHU (1992-1993). Osakidetzako erizaina arlo komunitarioan (37 urte). Biziraun (Maite dugun norbaiten en en suizidioak mindutako pertsonen elkarte/Asociación de personas afectados por el suicidio de un persona querido) elkartearen sortzaileetako bat eta presidentea da, eta Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako elkarri laguntzeko 5 taldeen sustatzailea eta koordinatzailea. Biziraunek 2017tik gaur egun arte etengabe antolatu dituen suizidioari buruzko UPV/EHUko udako ikastaroetako zuzendarietako bat izan da. Euskadin suizidioa prebenitzeko estrategia (2019) egiten eta haren jarraipen-batzordean parte hartu du. Osakidetzako instruktore izan da (2017, 2018 eta 2019) suizidioarekin lotutako hainbat ikastarotan, eta hainbat hitzaldi, ikastaro, dokumental eta ponentzian parte hartu du arlo sozio-sanitarioan eta hezkuntzaren esparruan azken hiru urteetan. Nabarmentzekoa da "Ez Zauze Bakarrik - Gazte eta nerabeen suizidioa prebenitzeko programa" proiektua.

Laura de la Iglesia Sanchez

44573104R

Farmaziako teknikaria. Hainbat mahai-ingurutan parte hartu du, bere buruaz beste egitetik bizirik atera zela esanez. Bi ikaskiderekin batera, osasun mentalari buruzko proiektu bat sortu du, gizartea horretaz kontzientziazteko eta dauden gaixotasun eta nahasmenduei buruzko informazioa emateko.

Agustin Erkizia Olaizola

UPV/EHUko Gipuzkoako Errektoreordea, Economía Financiera I

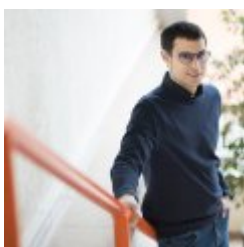

Ekonomia eta Enpresa Zientzietan doktorea UPV/EHUn (2012) eta Kontabilitateko irakaslea UPV/EHUn 1989tik. Liburu baten egilea eta hiru libururen eta 25 artikuluko zientifiko bako gehiagoren egilekidea da. 11 ikerketa-proiektutan parte hartu du, enprekin eta/edo administrazioekin egindako 18 I+G kontratutan, eta doktorego-tesi bat zuzendu du. Herri Erakundearen Kudeaketa (HEREKU) zuzendu du (2002-2008), eta UPV/EHUko Gipuzkoako Campuseko errektoreordea da (2017- gaur egun). AKTIBA-IT: Praktika, Ikaskuntza eta Balioen Ikerketa Taldeko kidea da (prAKTikak, Ikasketa eta BALioak Ikerketa Taldea) Biziraun, Maite dugun norbaiten en suizidioak mindutako pertsonen elkarte/Asociación de personas afectados por el suicidio de un persona querido elkartearen sortzaileetako bat da, eta Biziraunek 2017tik gaur egun arte etengabe antolatu dituen suizidioari buruzko UPV/EHUko udako ikastaroetako zuzendarietako bat izan da.

Iratxe Etxenike Sarratea

Graduada en Psicología por la UPV/EHU (2022). Máster en Psicología: Individuo, Grupo, Organización y Cultura (2023) en la UPV/EHU. Actualmente está realizando el Máster en Psicología General Sanitaria en la UPV/EHU. Es socia y colaboradora de la asociación Biziraun desde el año 2021, y forma parte del equipo de coordinación de los grupos de ayuda mutua (GAM).

Jon Gartzia Ormaza

OSAKIDETZA

Médico Psiquiatra del Servicio Vasco de Salud - Osakidetza, y de Aita Menni. Doctor en Neurociencias por la UPV-EHU; profesor asociado del Departamento de Neurociencias de la UPV-EHU. Miembro del Grupo de Investigación del Suicidio de Euskadi. Participa en diversos proyectos de investigación relacionados con la prevención del suicidio y ha realizado diversas publicaciones vinculadas a dicho ámbito de investigación. Acreditado para la realización de autopsias psicológicas por la American

Gabriel González Ortiz

Gabriel González Ortiz (Artajona-Navarra, 1978) trabaja en Diario de Navarra como periodista especializado en información judicial y de sucesos desde 1998. Es profesor de periodismo en la Universidad de Navarra desde 2008 y del posgrado de experto en prevención de suicidio de la UPV/EHU desde 2020. Forma parte desde hace diez años de la Comisión Interinstitucional para la Prevención de las Conductas Suicidas del Gobierno de Navarra, y es autor del libro 'Hablemos del Suicidio. Pautas y reflexiones para abordar este problema en los medios' (Ed. Eunsu, 2018). En estos años ha participado en numerosos congresos nacionales e internacionales de formación y sensibilización sobre la prevención del suicidio, así como en varias publicaciones sobre el papel de los medios de comunicación.

Gurutz Linazasoro Cristobal

Gurutz Linazasoro. Neurólogo. Fundador y Presidente Ejecutivo de VIVE bioTECH SL, compañía biotecnológica dedicada a la producción de vectores virales para terapias génicas. Director del Programa de Terapias Avanzadas en Parkinson y Alzheimer en Policlínica Gipuzkoa donde realizan ensayos clínicos con fármacos de vanguardia. Director de La Casa del Cerebro. Miembro de la Junta Directiva de ASEBIO y del Basque Health Cluster. Ha publicado más de 150 artículos científicos y 6 libros. Ha participado como investigador principal en más de 60 ensayos clínicos. Ha recibido en 3 ocasiones el Premio Parkinson España y el Premio de Investigación Científica en Parkinson 2009. Galardonado con el Premio Korta 2021 por el Gobierno Vasco y con la Medalla al Mérito Ciudadano de Donostia 2023. Colabora en "El Diario Vasco" con la sección "El árbol de la Ciencia".

Jesús Lucas Fernández

Jesús Lucas Psicología

Licenciado en Ciencias Económicas y Empresariales por la Universidad Autónoma de Madrid, Grado en

Psicología por la UNED, Máster en Psicología General Sanitaria por la Universidad Internacional de Valencia (VIU), Especialista Universitario en Terapia de la Conducta por la UNED, Coach certificado como Life Coaching por la Escuela Europea de Líderes. En la actualidad es director de su propio Centro de Psicología en Bilbao, psicoterapeuta y supervisor de casos. Jesús Lucas Psicología es un Centro privado abierto en 2018 especializado en terapias para la ansiedad, control emocional, estados depresivos, duelos, y trastornos emocionales y del estado de ánimo. Psicología del bienestar, resolución de conflictos, gestión del tiempo y desarrollo personal. Psicología para deportistas de alto rendimiento. Terapias individuales, terapias de pareja y terapias grupales. Su carrera profesional iniciada en 1.985 se ha desarrollado principalmente entre Madrid y Barcelona durante 30 años en el área de la gestión de empresas y recursos humanos en organizaciones y empresas privadas del ámbito publicitario, televisivo y cinematográfico en las que ha ocupado diversos puestos de dirección de personal, dirección de producción, de postproducción.

Alexander Muela

Psikologian doktorea eta Unibertsitateko irakasle titularra Nortasunaren, Ebaluazioaren eta Tratamendu Psikologikoaren ezagutzan, Euskal Herriko Unibertsitatean (UPV/EHU). UPV/EHUko Osaklinik ikerketa-taldeko kidea da (euskal unibertsitate-sistemako A taldea). Bere ikerketa-ibilbidea ospe handiko aldizkarietan argitaratutako 50 artikuluko zientifiko baina gehiagotan oinarritzen da. 16 ikerketa-proiektu lehiakorretan parte hartu du, enprekin eta/edo administrazioekin egindako 50 I+G kontratutan baina gehiagotan, 5 doktore-tesi zuzendu ditu, eta 75 komunikazio baina gehiago ditu biltzar zientifikoetan. Gainera, esperientzia profesional handia du jokabide suizidaren prebentzioan eta tratamenduan. Zehazki, ebidentzia oinarritutako jokabide suizidan ardaztutako tratamenduen sustatzaileetako bat da, eta lankidetzan aritu da, besteak beste, Gipuzkoako eta Bizkaiko Osasun Mentaleko Sarearekin eta Wexner Medical Centerreko (The Ohio State University, AEB) Psikiatria eta Jokabide Osasuneko Sailarekin. Euskal Herriko Unibertsitateko Suizidiologiako Espezialista Graduondoko Ikastaroan ere irakasle izan da.

Patricia Tempreano

EXPERIENCIA LABORAL REFERENTE FAMILIAR EN AGINTZARI 2011- Actualidad Servicio de Protección a la Infancia y Adolescencia de la Diputación Foral de Gipuzkoa. PSICÓLOGA VIOLENCIA MACHISTA EDE FUNDAZIOA 2022 Unidad de Atención Especializada en Mujeres Adolescentes Víctimas de Violencia Machista PSICOTERAPEUTA EN LAHAR 2017 - 2022 Terapia familiar activada desde los Servicios Sociales de Base (Lezo, Zestoa y Mancomunidad de Aiztondo) para familias en riesgo de desprotección moderado. FORMACIÓN LICENCIADA EN PSICOLOGÍA 2001 UPV/EHU INTERVENCIÓN EN GESTALT Y SISTÉMICA EN INFANCIA Y ADOLESCENCIA 2011 Centro de Psicoterapia Erreka FORMACIÓN EN TERAPIA FAMILIAR SISTÉMICA 2015/2018 Escuela Vasco Navarra de Terapia Familiar (cursando 23/24) MÁSTER UNIVERSITARIO EN INTERVENCIÓN INTERDISCIPLINAR EN VIOLENCIA DE GÉNERO Universidad Internacional de Valencia INFORMACIÓN ADICIONAL 2020- actualidad Biziraun. Asociación de personas afectadas por el suicidio de un ser querido

Begoña Vesga Allende

Socia de Biziraun e integrante de su junta directiva

Es socia y colaboradora de la asociación Biziraun desde el año 2020, y forma parte del equipo de coordinación de los grupos de ayuda mutua (GAM). Madre de Markos.

Matrikula prezioak

AURREZ AURRE	2024-05-31 ARTE	2024-06-20 ARTE
Gazte tarifa	25,00 EUR	59,00 EUR
Orokorra	-	84,00 EUR
Matrikula murriztua orokorra	-	71,00 EUR
Matrikula exentzioa	-	59,00 EUR
Ikastaroak guztiontzat	-	71,00 EUR
Gipuzkoa / Bizkaia eta Arabako Psikologoien Elkargo Ofiziala	-	71,00 EUR
Irakasteko ikasten - Eusko Jaurlaritza	-	71,00 EUR
Irakasteko ikasten - Nafarroako Gobernua	-	71,00 EUR
Osasuna, pertsonetikiko konpromisoa	-	21,00 EUR
OSAKIDETZAKO GONBIDATUAK	-	0 EUR

ONLINE ZUZENEAN	2024-05-31 ARTE	2024-06-20 ARTE
Gazte tarifa	25,00 EUR	59,00 EUR
Orokorra	-	84,00 EUR
Matrikula murriztua orokorra	-	71,00 EUR
Matrikula exentzioa	-	59,00 EUR
Ikastaroak guztiontzat	-	71,00 EUR
Gipuzkoa / Bizkaia eta Arabako Psikologoien Elkargo Ofiziala	-	71,00 EUR
Irakasteko ikasten - Eusko Jaurlaritza	-	71,00 EUR
Irakasteko ikasten - Nafarroako Gobernua	-	71,00 EUR

ONLINE ZUZENEAN	2024-05-31 ARTE	2024-06-20 ARTE
Osasuna, pertsonetikiko konpromisoa	-	21,00 EUR
OSAKIDETZAKO GONBIDATUAK	-	0 EUR

Kokalekua

Miramar Jauregia

Mirakontxa pasealekua 48, 20007 Donostia

Gipuzkoa